

# Obsah

|                                                                                     |           |
|-------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| „Lidskost“ Boha křesťanů a mariánský rozměr jejich spirituality<br>(předmluva)..... | 9         |
| Úvod.....                                                                           | 15        |
| <b>1 Mariánské inspirace z doby počátků christianizace<br/>našich zemí .....</b>    | <b>19</b> |
| 1.1 Stručný vývoj mariánské úcty a nauky do 11. století .....                       | 19        |
| 1.2 Počátky christianizace našich zemí .....                                        | 21        |
| 1.3 Mariánské motivy z dob počátků našeho písemnictví .....                         | 22        |
| 1.3.1 Památky velkomoravského a slovanského písemnictví.....                        | 22        |
| 1.3.2 Další legendy o českých světcích.....                                         | 24        |
| 1.3.3 Kosmas a jeho pokračovatelé.....                                              | 27        |
| 1.4 Svědectví Palladia a architektury .....                                         | 30        |
| 1.4.1 Palladium země české .....                                                    | 30        |
| 1.4.2 Architektonické památky .....                                                 | 31        |
| <b>2 Mariánské motivy u první generace českého<br/>reformního hnutí .....</b>       | <b>33</b> |
| 2.1 Charakteristika doby .....                                                      | 33        |
| 2.2 Mariánská tematika v Pasionálu abatyše Kunhuty .....                            | 35        |
| 2.2.1 Historické souvislosti.....                                                   | 36        |
| 2.2.2 Traktát O statečném rytíři .....                                              | 37        |
| 2.2.3 Planktus Panny Marie .....                                                    | 38        |
| 2.2.4 Spis O nebeských příbytcích .....                                             | 40        |
| 2.2.5 Planktus Máří Magdalény .....                                                 | 42        |
| 2.2.6 Dílčí hodnocení mariánské tematiky Pasionálu.....                             | 43        |
| 2.3 Mariánské inspirace spojené s císařem Karlem IV.<br>a jeho dobou .....          | 43        |
| 2.4 Tajemství Matky Páně v díle Milíče z Kroměříže.....                             | 47        |
| 2.5 Mariánské inspirace v díle Vojtěcha Raňkova z Ježova .....                      | 50        |
| 2.6 Mariánská tematika u Matěje z Janova .....                                      | 54        |
| 2.7 Mariánské motivy u Tomáše ze Štítného .....                                     | 57        |
| 2.8 Mariánské inspirace v díle Stanislava ze Znojma .....                           | 60        |
| 2.9 Tajemství Matky Páně v díle Alberta Pražského .....                             | 62        |
| 2.10 Mariánská tematika v dalších spisech předhusitské doby.....                    | 64        |

|          |                                                              |            |
|----------|--------------------------------------------------------------|------------|
| 2.10.1   | Texty určené k meditaci.....                                 | 64         |
| 2.10.1.1 | Legenda o Panně Marii .....                                  | 65         |
| 2.10.1.2 | Život Krista Pána.....                                       | 66         |
| 2.10.1.3 | Radosti Panny Marie.....                                     | 66         |
| 2.10.1.4 | Skladba Svaté Mařie s nebes chvála .....                     | 67         |
| 2.10.2   | Mariánská tematika v kronikách doby 14. století .....        | 68         |
| 2.10.2.1 | Mariánské motivy ve Zbraslavské kronice .....                | 68         |
| 2.10.2.2 | Mariánské inspirace v Kronice Františka Pražského .....      | 69         |
| 2.10.2.3 | Mariánská tematika v kronice Beneše Krabice z Weitmile ..... | 70         |
| 2.10.2.4 | Mariánské inspirace v dalších kronikách této epochy.....     | 71         |
| 2.10.3   | Duchovní písně.....                                          | 73         |
| 2.10.3.1 | Nejstarší texty .....                                        | 73         |
| 2.10.3.2 | Modlitby oslavující Krista .....                             | 74         |
| 2.10.3.3 | Mariánské modlitby a písně.....                              | 75         |
| 2.11     | Dílčí hodnocení mariánské tematiky v době předhusitské ..... | 79         |
| <b>3</b> | <b>Mariánské motivy v životě a díle arcibiskupů</b>          |            |
|          | <b>Arnošta z Pardubic a Jana z Jenštejna.....</b>            | <b>81</b>  |
| 3.1      | Dobové poměry ve 14. století .....                           | 81         |
| 3.2      | Život Arnošta z Pardubic .....                               | 83         |
| 3.3      | Mariánská úcta v životě a díle Arnošta z Pardubic.....       | 85         |
| 3.3.1    | Arnoštova mariánská úcta a jeho umělecká tvorba.....         | 86         |
| 3.3.2    | Arnoštovy poznámky ke knize zvané „Apiarius“.....            | 88         |
| 3.3.3    | Spisek De gaudio et pulchritudine celestis patriae .....     | 90         |
| 3.3.4    | Žaltář Mariale Arnesti .....                                 | 92         |
| 3.4      | Hodnocení Arnoštovy mariologie .....                         | 93         |
| 3.5      | Život Jana z Jenštejna.....                                  | 93         |
| 3.6      | Tajemství Matky Páně v díle Jana z Jenštejna .....           | 96         |
| 3.6.1    | Svátek Mariina navštívení a okolnosti jeho vzniku.....       | 96         |
| 3.6.2    | Umělecká a architektonická činnost .....                     | 97         |
| 3.6.3    | Mariánské motivy v Jenštejnově literární činnosti .....      | 98         |
| 3.7      | Vyhodnocení Jenštejnovy mariologie .....                     | 101        |
| <b>4</b> | <b>Tajemství Matky Páně v díle mistra Jana Husa .....</b>    | <b>103</b> |
| 4.1      | Charakteristika doby.....                                    | 103        |
| 4.2      | Život mistra Jana Husa .....                                 | 105        |
| 4.3      | Tajemství Mariina života v díle mistra Jana Husa.....        | 109        |
| 4.3.1    | Počátek Mariina života .....                                 | 110        |

|          |                                                                                    |            |
|----------|------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 4.3.2    | Maria a Josef .....                                                                | 111        |
| 4.3.3    | Andělské zvěstování .....                                                          | 111        |
| 4.3.4    | Tajemství vtělení .....                                                            | 113        |
| 4.3.5    | Mariina návštěva u Alžběty .....                                                   | 114        |
| 4.3.6    | Narození Páně .....                                                                | 116        |
| 4.3.7    | Očišťování Panny Marie .....                                                       | 117        |
| 4.3.8    | Maria – přímělkyně .....                                                           | 118        |
| 4.3.9    | Mariino nanebevzetí .....                                                          | 119        |
| 4.3.10   | Další události Mariina života .....                                                | 121        |
| 4.3.11   | Mariologické tituly a symboly .....                                                | 122        |
| 4.4      | Hodnocení Husovy mariologie .....                                                  | 125        |
| 4.4.1    | Věřoučný aspekt Husovy mariologie .....                                            | 125        |
| 4.4.2    | Morální aspekt Husovy mariologie.....                                              | 127        |
| <b>5</b> | <b>Postoje nejvýraznějších frakcí husitského hnutí k tajemství Matky Páně.....</b> | <b>131</b> |
| 5.1      | Husitské strany všeobecně .....                                                    | 131        |
| 5.2      | Věřoučné rozdíly mezi husitskými frakcemi .....                                    | 132        |
| 5.3      | Rozvoj kazatelské činnosti .....                                                   | 135        |
| 5.3.1    | Počátky a rozmach kazatelství v našich zemích .....                                | 135        |
| 5.3.2    | Mariánská úcta u Jakoubka ze Stříbra .....                                         | 136        |
| 5.3.3    | Mariánské motivy v kázáních Jana Želivského.....                                   | 138        |
| 5.3.4    | Stručné vyhodnocení .....                                                          | 139        |
| 5.4      | Husitský zpěv .....                                                                | 140        |
| 5.4.1    | Rozmach zpěvu v době Husově.....                                                   | 140        |
| 5.4.2    | Jistebnický kancionál a pražští husité .....                                       | 141        |
| 5.4.3    | Srovnání zpěvu pražského a táborského křídla.....                                  | 146        |
| 5.5      | Dílčí závěr .....                                                                  | 147        |
| <b>6</b> | <b>Tajemství Matky Páně v myšlenkovém odkazu mistra Jana Rokycany .....</b>        | <b>149</b> |
| 6.1      | Charakteristika doby.....                                                          | 149        |
| 6.2      | Život a působení Jana Rokycany .....                                               | 150        |
| 6.3      | Hodnocení Rokycanovy osobnosti .....                                               | 154        |
| 6.4      | Mariánská tematika v Rokycanových spisech .....                                    | 156        |
| 6.4.1    | Postila česká .....                                                                | 156        |
| 6.4.2    | Postila sváteční .....                                                             | 160        |
| 6.4.2.1  | Na den Vtělení Pána Ježíše Krista .....                                            | 160        |

|                                                        |                                                         |            |
|--------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|------------|
| 6.4.2.2                                                | Na den Navštívení matky boží .....                      | 161        |
| 6.4.2.3                                                | O nanebevzetí Panny důstojné Marie.....                 | 162        |
| 6.4.2.4                                                | Na den Vzetí do nebes Panny Marie kázání .....          | 164        |
| 6.4.2.5                                                | Na den Narození Panny Marie .....                       | 165        |
| 6.4.2.6                                                | Na hod Obětování Pána Ježíše do chrámu kázanie .....    | 167        |
| 6.4.3                                                  | Mariánské motivy v dalších Rokycanových spisech .....   | 168        |
| 6.5                                                    | Systematické zpracování mariologie Jana z Rokycan ..... | 171        |
| 6.5.1                                                  | Dogmatické důrazy v Rokycanově mariologii.....          | 172        |
| 6.5.2                                                  | Morální důrazy v Rokycanově mariologii.....             | 174        |
| <b>EXKURZ: Petr Chelčický a Jednota bratrská .....</b> |                                                         | <b>177</b> |
| 1                                                      | Osobnost Petra Chelčického.....                         | 177        |
| 2                                                      | Chelčického Postila.....                                | 179        |
| 3                                                      | Jednota bratrská .....                                  | 182        |
| <b>Celkový shrnující závěr.....</b>                    |                                                         | <b>185</b> |
| <b>Příloha 1.....</b>                                  |                                                         | <b>187</b> |
| <b>Příloha 2.....</b>                                  |                                                         | <b>193</b> |
| <b>Seznam zkratk.....</b>                              |                                                         | <b>195</b> |
| <b>Prameny .....</b>                                   |                                                         | <b>199</b> |
| <b>Použitá literatura .....</b>                        |                                                         | <b>203</b> |
| <b>Jiné zdroje .....</b>                               |                                                         | <b>209</b> |
| <b>Rejstřík jmenný a autorský .....</b>                |                                                         | <b>211</b> |
| <b>Anotace .....</b>                                   |                                                         | <b>217</b> |